Sirkuksen Tiedotuskeskus

Sirkuksen tiedotuskeskus ry:n lausunto koskien hallituksen esitystä 123/2018 eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

Teema: Taide ja kulttuuri (luku 29.80) sekä VOS-uudistuksen eteneminen

Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2019 korotetaan rahoituslain ulkopuoliselle, eli nk. vapaalle esittävän taiteen kentälle suunnattavaa määrärahaa miljoonalla eurolla, mikä on askel parempaan suuntaan esittävän taiteen harkinnanvaraisten tukien hankalan tilanteen korjaamiseksi. Miljoonan määräraha kohdistetaan 3-vuotisiin toiminta-avustuksiin. Tämä korotus samoin kuin kehysriihessä vuosille 2020–2023 päätetty vapaan kentän määrärahalisäys on suunnattu kaikille esittävän taiteen muodoille.

Kuitenkin, koska yksin sirkuksen vapaan kentän rahoituksen saaminen edes kohtuulliselle tasolle edellyttää vähintään miljoonan euron korotusta nykyisestä, ovat nyt esitetyt ja suunnitellut korotukset riittämättömiä korjaamaan sirkustaiteen mittavaa ja alan kehitystä huomattavasti hidastavaa rahoitusvajetta.

Tulevan VOS-uudistuksen osana myös vapaan kentän korjaustoimenpiteiden pitää olla todellisia, vaikutuksiltaan mittavia ja eri alojen kehityksen huomioivia. Omalakinen ja itsenäinen esittävän taiteen toimijoiden vapaa kenttä ei ole pysyviin taideorganisaatioihin sulautuva, vaan sitä täydentävä. Siksi vapaa kenttä tarvitsee omat, itsenäiset resurssit, eikä niitä tule käsitellä osana suurten taideorganisaatioiden rahoitusjärjestelmää.

Sirkustaiteen puolella on kasvanut kokonainen sukupolvi taiteen valtionosuusjärjestelmän ulkopuolella toimineita taiteilijoita, jotka ovat viimeiset kolmekymmentä vuotta tuottaneet laadukasta, mielenkiintoista, kansainvälistä ja koko esittävän taiteen kenttää uudistavaa sirkustaidetta. Ainoastaan pienillä ja riittämättömillä harkinnanvaraisilla toiminta- ja projektiavustuksilla tuotettu toiminta on taloudellisten resurssien vähyydestä huolimatta saavuttanut laajojen yleisöjen tuen. Esittävien taiteiden tilastoinnissa näkyy, miten verrattaessa sirkuksen rahoitusta sekä esitys- ja katsojatilastoja esimerkiksi tanssiin tai teatteriin, on näiden alojen harkinnanvarainen valtionrahoitus kaksin- tai kolminkertainen sirkukseen verrattuna.

Kuitenkin vuosittaiset esitysmäärät ovat eri aloilla suhteessa samalla tasolla, ja sirkus tavoittaa jatkuvasti laajempia katsojamääriä. Sirkus myös tuo uusia yleisöjä katsomoihin: tyypillinen sirkuskatsoja on nuori kaupunkilainen mies. Katsomoissa nähdään usein myös perheitä monessa sukupolvessa. Uusien yleisöjen tavoittamisessa sirkus onkin vahvoilla muihin esittäviin taiteisiin verrattuna. Sirkusryhmät saavat keskimäärin vain noin 2€ valtiontukea per saavutettu katsoja. Muiden esittävien taiteiden osalla tämä summa on moninkertainen. On aika korjata tämä rahoituksen epäsuhta ja nostaa entistä selvemmin valtiontuen piiriin sirkus ja muut esittävän taiteen muodot, jotka tavoittavat uusia yleisöjä ja puhuttelevat nuorempia sukupolvia.

Sirkuksen kenttä on kokonaisuudessaan harkinnanvaraisen, veikkausvoittoihin perustuvan rahoituksen varassa. Niinpä se, että yhä suurempi osa valtion lakisääteisten kulttuuripalvelujen rahoituksesta toteutuu veikkausvoittovaroista, ei ole taiteen ja kulttuurin yleisen rahoituskehityksen tulevaisuuden kannalta toivottavaa. Samoin kuin muut alan järjestöt, Sirkuksen tiedotuskeskus on huolissaan tästä kehityksestä; varsinkin kun Veikkauksen tuottojen kasvu näyttäytyy muun muassa arpajaislain uudistusten myötä erittäin epävarmana. Esitämmekin, että kulttuurin rahoitus siirretään epävarmoista veikkausvoittovaroista kokonaisuudessaan valtionbudjetista toteuttavaksi.

Suomalainen yhteiskunta tarvitsee vapaan kentän tuottamaa taidetta enemmän kuin ymmärretäänkään. Vapaa kenttä tuottaa takaisin siihen satsatut tukirahat moninkertaisesti sekä taloudellisesta että hyvinvoinnin näkökulmasta. Vapaa kenttä toimii myös taiteen uudistajana. Monissa muissa Euroopan maissa on viime aikoina tehty mittavia satsauksia kulttuurin rahoituksen kohentamiseen. Suomessa kulttuurikentän toimintamahdollisuuksien kehittäminen onnistuu paljon pienemmällä rahalla kuin esimerkiksi Saksassa. Vapaan kentän kehittämiseen tarvittava 20 miljoonaa euroa tekisi Suomen kulttuuritoiminnasta jo hyvin eri näköisen.

Helsingissä 9.10.2018, Sirkuksen tiedotuskeskus ry:n puolesta

Lotta Vaulo
Toiminnanjohtaja

Sirkuksen tiedotuskeskus, Mariankatu 15 b, 00170 Helsinki
www.sirkusinfo.fi

Sirkuksen tiedotuskeskuksen jäsenyhteisöt:
Agit-Cirk, Circo Aereo , Circus Ruska , Cirko – Uuden Sirkuksen Keskus, Company Uusi Maailma , Esiintyvät taiteilijat ry, Kallo Collective, Monitaideyhdistys Piste, Nuua ry, Osuuskunta Sirkus Aikamoinen, Sirkusyhdistys Varpaat ilmassa ry / Zero Gravity Company, Suomen nuorisosirkusliitto, Suomen tanssi- ja sirkustaiteilijat ry, Suomen Taikapiiri, Taikateatteri 13, Taiteilijayhdistys Hiljaisuus ry, Tanssiteatteri Hurjaruuth, WHS